

نظرات پزشکان عمومی درباره محتوای برنامه های آموزش مداوم پزشکی

دکتر اباصلت برجی* ، دکتر محمود ایمانی** ، دکتر عبدالوهاب مرادی***

* دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زاهدان، دانشکده پزشکی، گروه میکروبیولوژی
 ** دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زاهدان، دانشکده پزشکی، گروه نوزادان و اطفال
 *** دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گرگان، دانشکده پزشکی، گروه میکروبیولوژی

چکیده

زمینه و هدف: از آنجا که در حدود یک دهه از اجرای برنامه های آموزش مداوم جامعه پزشکی می گذرد، انجام پژوهشهای مستمر در جهت شناسایی نیازها و اولویت ها، ایجاد انگیزه و مشارکت و افزایش بهره گیری شرکت کنندگان ضروری است. این پژوهش به منظور جمع آوری نظرات پزشکان عمومی درباره محتوای برنامه های مدون آموزش مداوم انجام شد.

مواد و روش کار: در این مطالعه توصیفی که در سال ۱۳۷۹ در شهر زاهدان انجام گردید، پرسشنامه ای شامل ۲۸ سؤال (۲۶ سؤال تستی و ۲ سؤال تشریحی) درباره محتوای ۳ برنامه مدون (جراحی، اطفال و داخلی) تهیه گردید و جهت نظرخواهی در اختیار ۱۵۶ نفر از پزشکان عمومی شرکت کننده در این برنامه ها قرار داده شد. تمامی آنان به پرسشنامه ها پاسخ دادند.

یافته ها: ۸۷/۸٪ از شرکت کنندگان خواستار ارائه مطالب کاربردی و ۷۸/۲٪ علاقمند به اطلاع قبلی از مباحث و منابع مورد استفاده شدند. ۷۶/۳٪ خواستار ارائه مباحث فصلی و بومی و انتخاب مباحث بر اساس نظر سنجی شدند. در مورد تناسب زمان با حجم مطالب ارائه شده در هر یک از برنامه های داخلی و جراحی، به ترتیب ۸۵/۳ و ۸۳/۹٪ از پزشکان آنرا نامتناسب اعلام کردند. ۵۰٪ آنان هیچ نکته مثبتی را در برنامه های مدون عنوان نکردند.

نتیجه گیری: یافته ها بیانگر این مطلب است که تا رسیدن به اهداف مورد نظر این برنامه ها فاصله زیادی است. به منظور بهتر نمودن برنامه های آموزش مداوم بایستی عوامل و مواردی از جمله دقت در انتخاب نوع مباحث، تنظیم مناسب زمان های اختصاص داده شده برای هر مبحث، اولویت در ارائه مطالب درباره بیماریهای بومی و فصلی، استفاده از نتایج نیاز سنجی ها برای انتخاب مباحث، مطلع کردن قبلی شرکت کنندگان از رئوس مطالب و منابع مورد استفاده مد نظر قرار گیرد. (مجله طبیب شرق، سال ششم، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۳، ص ۱۴۵ تا ۱۵۱)

کل واژه ها: آموزش مداوم پزشکی، برنامه مدون، نظرات پزشکان عمومی، محتوای برنامه های مدون، زاهدان

مقدمه

حرفه ای پزشکان شامل مهارتهای طبی، مدیریتی، اجتماعی و اخلاقی تلاش می کند.^(۱) مسئولیت آموزش مداوم در بسیاری از کشورها در سطح ملی به عهده دولت می باشد اما از نظر مسئولیت اجرایی تفاوتی وجود دارد به طوری که در اکثر کشورهای اروپایی و آمریکایی، انجمنهای پزشکی بیشترین فعالیت در زمینه اجرائی را دارند و این در حالی است که در کشورهای در حال توسعه، دانشگاه ها مسئولیت اجرایی را به

آموزش مداوم به عنوان یک اصل کلی و ضرورت در جهان مطرح بوده و یافتن موثرترین روشهای آموزش مداوم که بتواند مهارت بالینی پزشکان را افزایش داده و باعث بهبود شرایط خدمات رسانی به بیماران گردد، در جریان است.^(۱) در این جهت آموزش مداوم جامعه پزشکی از سال ۱۹۷۴ در جهان به رسمیت شناخته شد و به عنوان یکی از اهداف مراکز توسعه آموزش پزشکی مطرح گردید و در جهت ارتقای مهارتهای

عهده دارند.^(۱) مهمترین معیاری که از طرف مراکز تخصصی پزشکی برای تایید مجدد مدارک پزشکی دانش آموختگان مورد استفاده قرار می‌گیرد، شرکت در برنامه های مختلف آموزش مداوم و کسب امتیاز سالانه می‌باشد.^(۲)

آموزش مداوم در سالهای اخیر دچار تغییرات زیادی در مبانی نظری و متدولوژی شده است این تغییر در مبانی نظری منعکس کننده نیازهای جدیدی است که در مورد چگونگی ارائه خدمات پزشکی و آموزش پزشکی ایجاد شده است.^(۳)

در این مورد پژوهشهای متعددی در خارج از کشور صورت گرفته است. یک مطالعه که در رابطه با بررسی اثرات برنامه‌های آموزش مداوم پس از فارغ التحصیلی بر روی اصول اخلاقی پزشکان در ژاپن انجام شده، نشان می‌دهد که این برنامه‌ها باعث افزایش رعایت اصول اخلاقی از طرف پزشکان آموزش دیده گردیده است.^(۴) در مطالعه دیگری که در آمریکا، در رابطه با تاثیر برنامه های آموزش مداوم بر روی مهارتهای ارتباطی پزشکان و رضایت بیماران انجام شده، نشان داده پزشکان شرکت کننده در این برنامه‌ها، رابطه ای بهتر و هدفدارتر با بیماران خود ایجاد کرده اند.^(۵)

با توجه به اینکه آموزش مداوم در ایران از سابقه ای طولانی برخوردار نیست، ضرورت ارزیابی دقیق این برنامه‌ها و پژوهش درباره آنها به عنوان یک نیاز احساس می‌شود. اگر چه در پاسخ به نیازهایی که وجود دارد بازنگری و تجدید نظر در برنامه های مدون آموزش مداوم توسط کمیته هایی در سال ۱۳۷۷ انجام گردید^(۶) ولی به منظور هرچه بهتر برگزار کردن برنامه‌های آموزش مداوم، اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی با ارائه اولویت های تحقیقاتی در صدد است برنامه ریزی های آینده آموزش مداوم کشوری را بر مبنای نتایج طرحهای تحقیقاتی کاربردی استوار نماید.^(۶) به همین جهت مطالعات متعددی در دانشگاههای کشور انجام شده است. به عنوان مثال در مطالعه ای که در مورد تاثیر یک برنامه آموزش مداوم در زمینه سنگهای

ادراری انجام شده است این نکته مورد تاکید قرار گرفته که تهیه محتوای آموزشی مناسب با نیاز فراگیران و انتخاب محتوا با مشارکت آنان می‌تواند منجر به افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد پزشکان عمومی گردد^(۷) و همچنین در مطالعه دیگری که در مورد اجرا و ارزشیابی یک برنامه آموزش مداوم در زمینه باروری انجام شده، بر اجرای برنامه‌ها بر اساس نیاز پزشکان و با مشارکت آنان نیز تاکید گردیده است^(۸) و در پژوهش دیگر ارائه مطالب علمی- کاربردی و ایجاد انگیزه در افراد با طرح سؤالات هدفمند توصیه شده است.^(۹)

در این مطالعه که بر اساس اولویتهای تحقیقاتی اداره کل آموزش مداوم صورت گرفته سعی شده است تا نظرات پزشکان عمومی درباره محتوای برنامه های مدون آموزش مداوم مورد بررسی قرار گیرد.

روش کار

این مطالعه به روش توصیفی در سال ۱۳۷۹ و در زاهدان انجام شد. در این مطالعه سه برنامه مدون جراحی، اطفال و داخلی به طور تصادفی از بین ۸ برنامه مدون اجرا شده، انتخاب گردید و با توجه به مطالب ارائه شده در هر یک از برنامه های مدون مذکور و زمان اختصاص داده شده برای ارائه هر برنامه، پرسشنامه ای طی ۲۸ سؤال طراحی شد که شامل ۲۶ سؤال تستی و ۲ سؤال تشریحی بودند. همراه هر پرسشنامه اطلاعات کاملی شامل مطالب ارائه شده، اساتید ارائه دهنده و ساعات اختصاص داده شده در رابطه با سه برنامه مدون بصورت ضمیمه هر پرسشنامه در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت.

شرکت کنندگان در این مطالعه ۱۵۶ نفر از پزشکان عمومی شاغل در بخش خصوصی، دولتی یا هر دو بخش و از هر دو گروه زن و مرد بودند که در سه برنامه مدون که در سال ۱۳۷۹ در زاهدان برگزار شد، شرکت کردند. قبل از در اختیار گذاشتن پرسشنامه، توضیحات لازم جهت پاسخگویی به سؤالات داده شد. ضمناً پرسشنامه با توجه به پرسشنامه استاندارد اداره کل

کردند. ۷۸/۲ درصد از شرکت کنندگان علاقمند به اطلاع قبلی از مباحث و منابع مربوطه بودند. همچنین ۷۶/۳ درصد شرکت کنندگان موافق انتخاب مباحث بر اساس نظرسنجی از آنها بودند. اکثریت شرکت کنندگان (۷۶/۳٪) از ارائه مباحث فصلی و بومی هر منطقه استقبال کردند. در نهایت ۵۰ درصد شرکت کنندگان هیچ نکته مثبتی را در برنامه های مدون عنوان نکرده و متاسفانه تنها انگیزه شرکت خود را در برنامه های مدون، کسب امتیاز بیان کردند. سایر علل شرکت در برنامه مدون پزشکان عبارت است از ارائه مطالب به صورت کاملاً علمی (۵۹/۶٪)، یادگیری مطلب جدید (۳۸/۵٪)، یادآوری مطالب قبلی (۲۵/۶٪)، رفع اشکال و طرح سوالات (۲۰/۵٪)، ایجاد انگیزه برای مطالعه (۱۴/۱٪)، قرار گرفتن دوباره در یک محیط علمی (۶/۴٪) و دیدار دوستان قدیمی (۵/۸٪).

بحث

از مهمترین یافته های این مطالعه، عدم رضایت از مباحث ارائه شده و ساعات در نظر گرفته شده برای ارائه مطالب در سه برنامه مدون مورد بررسی می باشد. این نتایج تا حدودی با نتایج مطالعه صورت گرفته در دانشگاه کرمان در سال ۱۳۸۰ هماهنگی دارد که محتوای مباحث ارائه شده بر اساس نیازهای آموزشی شرکت کنندگان را مطرح کرده است.^(۱۰) بر اساس نتایج این مطالعه، شرکت کنندگان دقت بیشتر در انتخاب نوع مباحث را خواستار شدند و اظهار داشتند که اولویتهای بومی و فصلی در این استان مد نظر قرار گیرد و از نظرات شرکت کنندگان در انتخاب موضوع استفاده شود، همچنین از رئوس مطالبی که قرار است ارائه شود مطلع گردند. این یافته ها نیز با مطالعات انجام گرفته در دانشگاه علوم پزشکی تهران و اراک که شرکت کنندگان، تنظیم مطالب برنامه های مدون بر اساس نیاز سنجی و مشارکت در تنظیم آنها را خواستار شده بودند همخوانی دارد.^(۱۲ و ۱۱)

آموزش مداوم پزشکی و با توجه به محتوای مصوب آن اداره در مورد برنامه های مختلف مدون تنظیم شد. پس از پاسخگویی به سؤالات، پرسشنامه ها جمع آوری و نتایج حاصل با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

درباره با ارائه مبحث نسخه نویسی در برنامه مدون داخلی، ۸۵/۹ درصد از شرکت کنندگان با ارائه این مبحث در برنامه مدون داخلی موافق بودند. در مقایسه با مباحث اطفال و جراحی، ۷۲/۴ درصد از شرکت کنندگان مباحث داخلی را در اولویت قرار داده و همچنین خواستار اختصاص زمان بیشتر برای این برنامه شدند. در مورد تناسب زمان در نظر گرفته شده و حجم مطالب ارائه شده در برنامه های مدون داخلی و جراحی به ترتیب ۸۵/۳ درصد و ۸۳/۹ درصد از شرکت کنندگان زمان در نظر گرفته شده را در حد کم تا متوسط متناسب دانستند. درباره زمان مباحث فوریتهای زنان و زایمان و مبحث اورژانسهای اورولوژی، به ترتیب ۸۷/۲ و ۸۷/۶ درصد از شرکت کنندگان در حد کم و متوسط زمان در نظر گرفته شده را متناسب با نیازهای خود عنوان کردند. درباره موثرترین روش برای ارائه مطالب، ۶۳/۵ درصد از شرکت کنندگان برگزاری جلسات را بصورت معرفی بیمار، ۲۳/۱ درصد به صورت پرسش و پاسخ، ۸/۳ درصد برگزاری جلسات را بصورت کارگاه و ۵/۱ درصد استفاده از وسایل کمک آموزشی را به عنوان موثرترین روش بیان کردند.

۹۱ درصد از شرکت کنندگان ارائه یک مبحث برای معرفی داروهای جدید و داروهائی که به علت عوارض جانبی منسوخ شده را به عنوان یک مبحث ثابت در تمامی برنامه های مدون ضروری دانستند. اکثر شرکت کنندگان (۸۷/۸٪) خواستار ارائه مطالب کاربردی و ۱۲/۲ درصد خواستار ارائه مطالب تئوری شدند. ۸۰/۸ درصد شرکت کنندگان از حضور اختیاری پس از ثبت نام در هر یک از مباحث برنامه های مدون استقبال

جدول ۱: میزان پاسخگویی مباحث برنامه های اطفال، داخلی و جراحی به نیازهای شرکت کنندگان در برنامه های آموزش مداوم

میزان پاسخگویی بحث		کم		متوسط		زیاد	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۵۹	۸/۳۷	۶۸	۴۳/۶	۲۹	۱۸/۶		
۸۳	۵۳/۲	۵۷	۳۶/۵	۱۶	۱۰/۳		
۴۵	۲۸/۸	۸۷	۵۵/۸	۲۴	۱۵/۲		
۲۹	۱۸/۶	۵۸	۳۷/۲	۶۹	۴۴/۳		
۱۱۰	۷۰	۴۳	۲۷/۶	۳	۱/۹		
۳۵	۲۲/۴	۶۹	۴۴/۲	۵۲	۳۳/۲		
۵۳	۳۶	۸۶	۵۵/۱	۱۷	۱۰/۹		
۶۱	۳۹/۱	۷۷	۴۹/۴	۱۸	۱۱/۵		
۵۴	۳۴/۶	۸۱	۵۱/۹	۲۱	۱۳/۵		

جدول ۲: اولویت بندی مباحث برنامه های داخلی، اطفال و جراحی از دیدگاه شرکت کنندگان در برنامه های آموزش مداوم

اولویت مبحث	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم
داخلی	گواریش	کلیه	تنفس	قلب	غدد	خون	روماتولوژی
اطفال	عفوندهای	اورژانسها	تازه ها و بیماریهای بومی	گوارش	اب و الکترولیتها	تغذیه و رشد و نمو	غدد
جراحی	اورژانسها	جراحیهای سرپایی	ختنه	تاهها و بیماریهای بومی	آنورکتال	گوارش	سرطانها

ا به صورت گسترده از دیگر مواردی است که پزشکان عنوان کردند که این نتایج با مطالعه انجام شده در اراک نیز همخوانی دارد.^(۱۱) در پژوهشی دیگر بر ارائه مطالب علمی کاربردی و ایجاد انگیزه در افراد با طرح سئوالات هدفمند توصیه شده است.^(۱۴) اهمیت دادن و بکار بستن نتایج تحقیقات و انجام کارهای کارشناسی با هدف رفع نقایص و مشکلات این برنامهها در جهت اجرا کردن برنامههایی با نقاط مثبت زیاد، از نظر

مطالعات دیگری نیز در این راستا انجام شده است که بر ضرورت تهیه محتوای آموزشی برنامه ها متناسب با نیاز فراگیران و انتخاب محتوا با مشارکت آنان که می تواند منجر به افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد پزشکان عمومی گردد، تاکید شده است.^(۱۳و۱۷) برگزاری جلسات به صورت معرفی بیمار و پرسش و پاسخ و ارائه نکات کاربردی، همچنین اختیاری بودن حضور شرکت کنندگان در بعضی از مباحث و ارائه مطالب ضروری

برنامه ها گذاشت.^(۱۷) با توجه به نوپا بودن آموزش مداوم در کشور ما، برای حل مشکلات و دستیابی به مسیرهای نو برای ارتقاء کیفیت، نیازمند تحقیقات کاربردی می باشیم. بنابراین وجود توافق جمعی در مورد اهمیت پژوهش در آموزش مداوم و نقش آن در ارتقاء کیفیت آموزش مداوم شرایط امیدوار کننده ای را برای توجه به این مقوله از پژوهش در دانشگاهها فراهم نموده است.

به منظور افزایش کیفیت برنامه های آموزش مداوم بایستی مباحث کاربردی بیشتر انتخاب گردد و تنظیم مناسب زمان های اختصاص داده شده برای هر مبحث و اولویت در ارائه بیماریهای بومی و فصلی مورد توجه قرار گیرد و برای انتخاب مباحث نیازسنجی نیز انجام پذیرد.

سپاسگزاری

بدینوسیله از همکاران محترم مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه، خانم جعفری، خانم احمدی بجدی و آقای رضائی نژاد و کلیه پزشکان محترم که در انجام این پژوهش ما را یاری نمودند تشکر و سپاسگزاری می نمایم.

محتوایی پرقدرت و پاسخگوی نیاز های شرکت کنندگان، ضرورتی است که بیش از پیش احساس می شود. یکی از نکات ضعفی که حائز اهمیت است این است که متاسفانه ۵۰ درصد شرکت کنندگان هیچ نکته مثبتی را گزارش نکرده و تنها کسب امتیاز را انگیزه حضور خود در این برنامه ها ذکر کردند. در یک نظر خواهی انجام شده در اصفهان نیز پزشکان شرکت کننده کسب امتیاز را بیشترین عامل موثر برای شرکت در برنامه ها عنوان کردند^(۱۵) این نتایج اختطاری برای مسئولین برنامه ریز، دست اندرکاران و مجریان این برنامه ها می باشد تا با بازبینی آنچه تا کنون انجام شده نقاط ضعف را شناسائی و در جهت رفع آنها اقدامات جدی به عمل آورند. مطالعه انجام گرفته در ارومیه نیز دستیابی به اهداف آموزش مداوم از نظر فراگیران را در سطح پایین ارزیابی می نماید.^(۱۶)

ایجاد تغییرات و اصلاحات مناسب، نه تنها بر اساس این مطالعه و مطالعات دیگر در ایران بلکه بر اساس بسیاری از مطالعات مشابه حتی در کشورهای پیشرفته نیز، ضروری می باشد.^(۴۳) مطالعه انجام شده در خراسان بیانگر این مسئله است که می توان با اولویت بندی نیازهای فراگیران تاثیر مثبتی بر

References

منابع

۱. حسینی سید جلیل، اصلانی اعظم. مروری بر آموزش جامعه پزشکی در کشورهای جهان. مجله دانشکده پزشکی تهران، ویژه نامه چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی، آبانماه سال ۱۳۷۹، ص ۳.
2. Peck C, McCal M, Mc Lare B, et al. Continuing medical education and continuing professional development. International Comparison. BMJ 2000; 320: 432-5.
3. Asai A, Kishino M, Fukui T, et al. Postgraduate education in medical ethics in Japan. Med Educ 1998; 329:100-4.
4. Roter D, Rosenbaum G, Negri B, et al. The effects of continuing medical education program in interpersonal communication skills on doctor practice and patient satisfaction in Trinidad and Tobago. Med Educ 1998; 32:181-9.
۵. حسینی سید جلیل، شمائلیان نسرین. تجدید نظر در برنامه های مدون آموزش مداوم. مجله دانشکده پزشکی تهران، ویژه نامه چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی، آبانماه سال ۱۳۷۹، ص ۴-۱۵۳.

۶. اولویتهای تحقیقاتی در آموزش مداوم. پیک آموزش، خبرنامه معاونت آموزشی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، دیماه سال ۱۳۷۸، شماره ۱.
۷. حسینی سید جلیل، اصلانی اعظم، عزیزی فریدون و همکاران. ارزشیابی یک برنامه آموزش مداوم پزشکی درباره سنگهای ادراری. مجله دانشکده پزشکی تهران، ویژه نامه چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی، آبانماه سال ۱۳۷۹، ص ۲۷.
۸. حسینی سید جلیل، اصلانی اعظم، افشاریان پروانه و همکاران. اجرا و ارزشیابی یک برنامه آموزش مداوم پزشکی (در زمینه ناباروری) بر مبنای مطالعه شناسائی نیاز. نشریه اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی، شماره ۱۴، سال ۱۳۸۰، ص ۳۰.
۹. زینالو علی اکبر، شیرازی ماندانا، خاکبازان زهره. بررسی نظرات پزشکان عمومی در رابطه با دست یابی به اهداف در ۳ برنامه مدون دانشگاه علوم پزشکی تهران سال ۷۸-۷۹. نشریه اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی، شماره ۱۴، سال ۱۳۸۰، ص ۱۴.
۱۰. ریحانی کرمانی حامد، نوحی عصمت، نخعی نوذر. بررسی تطابق نیاز آموزشی و محتوای آموزشی دوره های شایع روانپزشکی و بیماریهای شایع اطفال از دید مضمولین آموزش مداوم دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۸۰. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شماره ۷، سال ۱۳۸۱، ص ۶۵.
۱۱. عنبری زهره. بررسی عوامل ایجاد انگیزه در پزشکان عمومی به منظور شرکت در برنامه های آموزش مداوم در دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۸۱. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شماره ۷، سال ۱۳۸۱، ص ۹۲.
۱۲. شیرازی ماندانا، زینالو علی اکبر، علاءالدینی فرشید. بررسی نیازها و روشهای آموزشی پزشکان عمومی از دیدگاه شرکت کنندگان در دانشگاه علوم پزشکی تهران سال ۸۰-۷۹. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شماره ۷، سال ۱۳۸۱، ص ۷۹.
۱۳. امینی ابوالقاسم، کارگر ماهر محمد حسن، حاتمی فرهاد و همکاران. تعیین نیازهای آموزش مداوم پزشکان عمومی استان آذربایجان شرقی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شماره ۷، سال ۱۳۸۱، ص ۱۹.
۱۴. محسنی محبت، حق دوست علی اکبر، رهنما زهرا، اخوتی مریم. بررسی عوامل انگیزشی در مضمولین قانون آموزش مداوم در دانشگاه علوم پزشکی کرمان. نشریه اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی، شماره ۱۴، سال ۱۳۸۰، ص ۱۵.
۱۵. چنگیز طاهره، میرشمسی مهران، افشین نیا فرساد، شمس بهزاد و همکاران. نظر پزشکان عمومی استان اصفهان در مورد محتوا و شیوه های برنامه های مدون آموزش مداوم. مجله دانشکده پزشکی تهران. ویژه نامه چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی، آبانماه سال ۱۳۷۹، ص ۵۶.
۱۶. سالم صافی رضا، رحیمی بهلول، بنی آدم علی. بررسی نظرات پزشکان عمومی در رابطه با اهداف برنامه های مدون آموزش دانشگاه علوم پزشکی ارومیه. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شماره ۷، سال ۱۳۸۱، ص ۶۸.
۱۷. شوشتری علی، شیخ سعدابادی عصمت. ارتقاء فرایند اجرای برنامه های آموزش مداوم جامعه پزشکی در استان خراسان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، شماره ۷، سال ۱۳۸۱، ص ۷۸.

The study of general practitioners' views on the content of composed programs in Zahedan

Bordji A.(DVM) PhD*, Imani M. MD**, Moradi A. PhD***

Background: Nowadays because of rapid advance in sciences, updating the knowledge of graduates is of great important. Due to the fact that continuous medical education programs have been started a decade ago, frequent research is necessary to identify the needs and priorities, create motivation, encourage participation, as well as enhancing learners utilization. The aim of study was to collect general practitioners' views about the content of composed programs in 2000 in the city of Zahedan.

Methods and Materials: The present descriptive study was performed using questionnaires including 29 questions for three composed programs. 156 general practitioners were selected to attend three composed continuous medical education programs (C-CME programs). They all responded.

Results: The results showed that 87/8% participants believed in applied topics to be presented and 78/2% like to be informed of materials and references in advance. 76/3% of them demanded the presentation of materials with concern to seasonal and local health problem, and the concerned opinions to be taken in account for selection of the program contents. The time did not correspond to the content of the composed programs for internal medicine and surgery, as was stated by 85/3% and 82/9% of the participants, respectively. 50% of the responders believe that the C-CME programs don't have any positive aspect.

Conclusions: With regard to the results of the present research, in order to improve continuous education programs, the following factors should be taken into consideration to select the subject with accuracy, to set aside appropriate time for each topic, the priority of indigenous and seasonal diseases, to take advantage of the needs assessment to select the subject, to keep the participants informed about the materials and resources in use.

KEY WORDS: Continuous medical education, Composed continuous programs, The content of composed programs, General practitioners' views

* Microbiology dept, Faculty of medicine, Zahedan University of Medical Sciences and health services, Zahedan, Iran.

** Pediatric disease dept, Faculty of medicine, Zahedan University of Medical Sciences and health services, Zahedan, Iran.

*** Microbiology dept, Faculty of medicine, Gorgan University of Medical Sciences and health services, Gorgan, Iran.